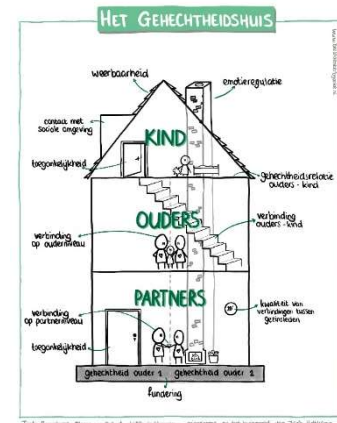

Gebruik van ‘het gehechtheidshuis’ en de ‘netwerkplaat’ in de kind & jeugdpraktijk

In gesprek met ouders over het kind, hun relatie en het gezin als geheel.

In deze bijlage beschrijven we hoe je het gehechtheidshuis en de netwerkplaat kunt inzetten binnen de behandeling in de kind jeugd sector. Deze bijdrage is een bijlage op het artikel van Van Dal & de Vroomen (2026): [Gezinsgericht werken met het gehechtheidshuis - Kind & Adolescent Praktijk](#)

Ouders komen vaak binnen met de vraag voor behandeling van hun kind. We starten door in gesprek te gaan met deze ouders over de zorgen die zij hebben over hun kind én het gezin. We gaan in op hoe ze naar elkaar kijken, als ouders en als partners. Wat gaat goed en wat zouden ze anders zouden willen zien in hun gezin. Vanuit een systemische blik behandelen we niet alleen het kind, maar het kind binnen dit gezin. We kunnen geen behandeling geven aan het kind, zonder de ouder. De ouder is degene waar het kind het meeste op leunt, van leert en het kind heeft de ouder nodig om eventuele eigen therapie aan te kunnen. Wanneer er wordt gesproken over probleemgedrag bij een kind is het daarom belangrijk om deze in de context van het gezin te plaatsen.

Toch wordt een kind aangemeld bij een kinder- en jeugdsetting. Daardoor is vaak de verwachting van de ouder, om alleen met het kind aan de slag te gaan binnen een kinder- en jeugdsetting. Om met ouders gelijk breder vanuit de context te kijken, is het belangrijk om te starten vanuit de diade en triade. Hiervoor starten we met het huismodel vanaf het puntje van het dak. Zo verplaatsen we de aandacht van alleen het kind, naar het gezin. Vanaf het puntje van het dak trek je de lijnen naar beneden, en teken je de gehechtheidsrelatie tussen het kind en de ouder. Je kunt een dakkapel tekenen voor verbinding met anderen, zijn de gordijnen open en is er verbinding met het

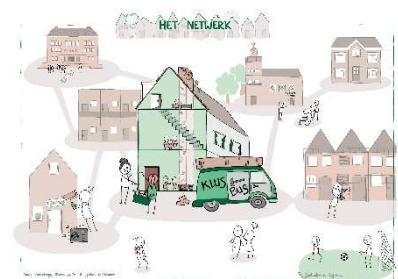
sociale netwerk? Of zijn de luiken dicht en is er sprake van meer eenzaamheid? Je kunt kijken naar de gelaagdheid van het dak; is het stevig en ervaart het kind zelfvertrouwen? Of laat het regendruppels door en is er sprake van een laag zelfbeeld? Maar hoe kunnen we deze klachten mede verklaren? En langzaamaan zakken we verder af.

De muren waarbinnen het kind leeft; zijn deze voldoende geïsoleerd en is het behaaglijk in huis? Of juist te dik en hangen er camera's? Met andere woorden: heeft het kind vrijheid om te ontdekken of wordt het kind teveel beschermd en behoed? De trap is aangelegd naar de verdieping van de ouders; zijn het stevige veilige treden? Of is het een wankel ladder? Voelt het kind zich gesteund door de ouder? Voelt de ouder zich stevig in de omgang met het kind? Of speelt er veel onzekerheid bij de ouder met betrekking tot de opvoeding? De deuren in het huis: zijn er gesloten ruimtes of geheimen?

Uiteindelijk kom je zo uit, via het ouder niveau, op partner niveau en op de fundering. De fundering waarin de gehechtheidsrelatie die de ouder zelf heeft ervaren vanuit het gezin van herkomst. Hoe zit het met de schoorsteen? Is er sprake geweest van een onveilige gehechtheidsrelatie, dan zijn er vaak ook wat gaatjes in het cement van de schoorsteen. Met andere woorden, problemen met het reguleren van emoties. Wie schreeuwt er wel eens tegen wie? Of wie gooit met een deur of slaat iemand? Herkent de ouder dit van zichzelf of vanuit diens eigen gezin van herkomst? Werd de ouder ook zo opgevoed of juist helemaal het tegenovergestelde? Soms beseffen ouders dat dit van invloed is op de interactie tussen hen en het kind. En dat dit vervolgens ook van invloed is op de gevoelens, gedachten en gedrag van het kind. Hierdoor kan de stap naar een meer systemisch behandelplan gezet worden, in plaats van slechts alleen de behandeling voor het kind vanwege zijn / haar psychische problemen.

Een voorbeeld:

Een jongen van 11 jaar wordt aangemeld bij de kinder- en jeugdpsychiatrie vanwege teruggetrokken gedrag, geen vriendschappen kunnen behouden, tics, schoolverzuim, en een pestverleden. Tot slot bestaat er ook een vermoeden van een lagere intelligentie. Zijn ouders willen het beste voor hem, maar weten niet hoe ze hem verder kunnen helpen. Deze jongen heeft inmiddels op meerdere scholen gezeten en het lukt hem niet om goed mee te komen, ook niet op sociaal gebied. Ouders hebben beiden een eigen zaak en hebben een rijk sociaal leven waar hun zoon niet echt in mee lijkt te kunnen gaan. Als vader zijn zoon wil helpen met zijn huiswerk, escaleert het elke keer. Zowel vader als zoon worden boos, waardoor vader zijn zoon niet

kan helpen reguleren (de schoorsteen laat gaten zien). Vader ervaart dat zijn hulp niet wordt gerespecteerd en voelt zich afgewezen door het gedrag van zijn zoon. De trap als verbinding tussen vader en zoon mist wat treden en is niet stevig genoeg. Op deze momenten ontstaat er ruzie in het gezin en vlucht vader het huis uit. Dit herkent vader ook uit zijn eigen gezin van herkomst, waar een ieder zijn eigen ding deed en hij weinig tot geen verbinding voelde (temperatuur in huis van herkomst, de kwaliteit van de verbinding was laag). Bij ouders is er daarnaast sprake van relatieproblematiek, waarbij vader zich niet gezien voelt door moeder en moeder vindt dat hij klaagt en niet zijn verantwoordelijkheid neemt. De jongen is ook getuige van de ruzies thuis.

Om tot een systemisch behandelplan te komen, wordt er naast het doel om helderheid te krijgen over de klachten en krachten van de jongen ook gewerkt aan het samen begrijpen hoe het gehele huis van dit gezin in elkaar steekt. Door de opbouw in gesprekken, waarbij vanuit de ingang van de klachten bij het kind langzaam afgedaald kon worden naar de eigen achtergrond van ouders als partners en zichzelf, staan ouders open voor systeemgesprekken. Samen met een behandelaar willen ze kijken of ze als ouders een stabielere basis kunnen creëren voor hun zoon. Tijdens de systeemgesprekken wordt het gehechtheidshuis als middel gebruikt. Bij de vader ontstaat langzaamaan meer opening. Hij geeft aan dat hij vroeger mishandeld werd en dat hij onvoldoende zijn emoties mocht uiten uit angst dat de mishandelingen verergerden. Het teruggetrokken gedrag van zijn zoon nu is een trigger voor hem waarin hij zich afgewezen voelt. De fundering van vader staat scheef en met hem wordt gekeken waar hij behandeling kan krijgen voor zijn eerdere traumatische ervaringen om zichzelf ook sterker te gaan voelen in de opvoeding en in contact met zijn zoon. Er is opening ontstaan, meer wederzijds begrip en langzaamaan ook een stabiele basis waarin ouders samen hun zoon steunen en helpen. Waarbij ook hij op kindniveau wordt betrokken in de behandeling.